

บ้านเก่านอกกรุง

สันติภรณ์ วิจิตรวิบูลย์กุล

ซันด้านหน้ามีมุขยื่นออกมาเป็นรูปครึ่งวงกลม

พื้นที่จัดแสดงผลงานด้านวัฒนธรรม

ได้ทุนเรือนจัดแสดงเครื่องมือสิกรรม

หุ่นกระบอกคณะนางสาวหรั่ง

ทับเจริญ : เรือนเก่าทรงค่า สถาบันรักษาวัฒนธรรมไทยตะวันตก

วันนั้นเป็นเจ้าที่อากาศปลอดโปร่ง แดดจ้าสีทองสาดส่องจากแผ่น

ข่าวการเตรียมไว้อาลัยบ้านไม้เก่าที่อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นข่าวใหญ่ที่ผู้คนให้ความสนใจ ส่วนหนึ่งพยายามต่อต้าน บางส่วนเตรียมทำใจกับความสูญเสียสถานที่โบราณที่หยดเย็นผ่านกาลเวลามานับร้อยปีก่อนถูกแทนที่ด้วยโรงแรมและเทวสถานสมัยใหม่

ใครถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดีอย่างไร เหมาะสมหรือไม่ คงอยู่ที่มุมมองของแต่ละคน แต่สิ่งที่ปฏิเสธไม่ได้ คือหากมีการรื้อบ้านโบราณทิ้ง นั่นหมายถึงการสูญเสียคุณค่าและหลักฐานทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ซึ่งไม่สามารถเรียกคืนได้ ไม่ว่าสิ่งซึ่งถูกนำมาทดแทนจะเป็นโรงแรม หรือบ้านไม้ที่สร้างใหม่

แม้ล่าสุด โครงการรื้อทิ้งได้ยุติลงแล้ว บ้านเก่าถูกเลื่อนวันมรณะออกไป แต่เรื่องราวนี้คงทำให้ผู้คนได้มีเวลาตระหนักถึงความคุ้มค่าของสิ่งที่สูญเสียและสิ่งที่ได้มา ว่าอย่างไรหนดีที่สุดสำหรับวิถีชีวิตของตนเอง

ปัจจุบันความ เจริญ กำลังรุกคืบเข้าสู่สังคมไทยมากขึ้น สิ่งเก่าๆที่ไม่ตอบสนองต่ออัตราการเติบโตของ จีดีพี ดูเหมือนได้ถูกลดคุณค่าลงเรื่อยๆ แต่อย่างไรเสียก็เชื่อว่าไม่มีใครมองเห็นความสำคัญ สถานที่ทางประวัติศาสตร์ บ้านโบราณหลายหลังยังได้รับการดูแลเอาใจใส่ เมื่อหันมามองรอบตัว ภายในจังหวัดนครปฐม ผมสามารถเห็นบ้านโบราณที่ยังถูกรักษาเอาไว้ ไม่ได้กำลังรอวันมรณะเช่นที่อัมพวา

คิดมาถึงตอนนี้ก็พาให้รู้สึกว่ามันอาจเป็นเวลาที่ควรจะลงไปเยี่ยมชมเยือนบ้านโบราณสักหลัง

วันนั้นเป็นเช้าที่อากาศปลอดโปร่ง แดดจ้าสีทองสาดส่องฉาบแผ่นกระเบื้องบนหลังคา ละอองฝนจากเมื่อดำคืนยังให้ความฉ่ำชื้นอยู่บนกลีบดอกลีลาวดี และยอดหญ้าเขียวขจีบนสนามกว้างใหญ่เบื้องหน้าเรือนไม้เก่าแก่ แต่สง่างามอดโฉมอย่างตระหง่าน

นี่ไม่ใช่ครั้งแรกที่ผมมาเยือนเรือนไม้สีฟ้าอ่อนแห่งนี้ การได้ศึกษาระดับมัธยมอยู่ที่โรงเรียนใกล้เคียง ทำให้ไม่ใช่เรื่องยากที่ได้เดินผ่านและมองเห็น รวมถึงเข้าชม แต่เวลานั้นยังเป็นการเยี่ยมชมแต่รูปลักษณะภายนอก และชื่นชมเพียงการตกแต่งอันสวยงาม

ทว่า *ทัตเติร์* เก็บซ่อนอะไรมากกว่านั้น

เรือนประวัติศาสตร์ย่อมเสมือนประตูที่พร้อมเปิดออกให้ได้เรียนรู้เรื่องราวร่วมสมัยหากเราพร้อมก้าวผ่านเข้าไป

เมื่อได้กลับมาเยือนอยู่ต่อหน้าเรือนโบราณแห่งนี้อีกครั้ง หลังไม่ได้มาเยี่ยมชมหลายปี สร้างความรู้สึกสวยงามกว่าครั้งใดๆ เรือนไม้สีฟ้าอ่อนยังคงได้รับการดูแลเอาใจใส่ จนเหมือนจิตวิญญาณยังไม่เลือนหาย แมกไม้ใหญ่ริมรั้วและด้านหลังยืนต้นแผ่กิ่งกลายเป็นหลังคาธรรมชาติ แต่เปิดกว้างไว้สำหรับความเด่นสง่าของตัวเรือน

ทัตเติร์อยู่ในอาณาบริเวณพระราชวังสนามจันทร์ สถานที่ซึ่งล้นเกล้ารัชกาลที่ ๖ มีพระราชดำริให้สร้างพระที่นั่งและพระตำหนักจำนวนมาก แต่ทัตเติร์นั้นหาใช่เรือนในพระองค์ แต่เป็นเรือนพักของข้าราชบริพารที่ตามเสด็จใกล้ชิดยามพระองค์เสด็จไปทรงงาน

■ บ้านเก่านอกกรุง ต่อจากหน้า ๕๘

ครั้งเมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงเถลิงถวัลยราชสมบัติเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๓ นั้น โปรดการเสด็จแปรพระราชฐานยังจังหวัดนครปฐมบ่อยครั้ง โดยนอกจากเป็นการเสด็จประพาสแล้ว ยังเสด็จฯที่นี่เพื่อทรงประกอบพระราชกรณียกิจสำคัญด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องกิจการเสือป่า ซึ่งมักซ้อมรบประลองยุทธโดยใช้พื้นที่แถบจังหวัดนครปฐม องค์รัชกาลที่ ๖ จึงมักเสด็จแปรพระราชฐานยังที่นี่ให้ตรงกับฤดูกาลซ้อมรบของเสือป่า เพื่อทรงสามารถถือโอกาสในการออกตรวจตรา และบัญชาการการซ้อมรบของเสือป่าด้วยพระองค์เอง

การที่เสด็จแปรพระราชฐานยังนครปฐมบ่อยครั้ง จึงมีพระราชดำริให้มีการสร้างที่ประทับไว้ปัจจุบันเป็นที่รู้จักในนามพระราชวังสนามจันทร์ ประกอบด้วยพระที่นั่ง พระตำหนักจำนวนหลายหลัง มีชื่อคล้องกันคือ พระที่นั่งพิมานปฐม พระที่นั่งอภิรมย์ฤดี พระที่นั่งวัชรรมชา พระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์ พระตำหนักขาสีมิงคลอาสน์ พระตำหนักมารีราชรัตบัลลังก์ พระตำหนักทับแก้ว พระตำหนักทับขวัญ

เมื่อเป็นเช่นนี้เหล่าข้าราชการบริพารที่

เมื่อเป็นเช่นนี้เหล่าข้าราชการที่ตามเสด็จจึงต้องมีบ้านพักในอาณาบริเวณใกล้เคียงเพื่อคอยรับใช้ใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาท ที่ยังปรากฏให้เห็นตอนนี้ก็มีอย่างเช่น เรือนพระนนทิการ เรือนพระนนทิสาน เรือนพระชนนีสวรร เป็นต้น

และอีกแห่งหนึ่ง ปัจจุบันตั้งอยู่บนถนนราชมรรคาใน ติดกับคณะศึกษาศาสตร์ภายในมหาวิทยาลัยศิลปากร ตรงข้ามศูนย์ศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ ๖ รอบพระชนมพรรษา มหาวิทยาลัยศิลปากร คือ “ทับเจริญ”

สันนิษฐานว่าเรือนไม้แห่งนี้น่าจะสร้างขึ้นพร้อม ๆ กับการสร้างพระราชวังสนามจันทร์ คือราว พ.ศ. ๒๔๕๔ เป็นเรือนที่ใช้เป็นที่พักของเจ้าพระยา-รามราชพ ผู้สำเร็จราชการมหาดเล็กในองค์รัชกาลที่ ๖ ท่านเจ้าคุณรามราชพผู้นี้มีนามเดิมว่า หม่อมหลวงเพ็ญ ฝิ่งบุญ เกิดเมื่อวันอาทิตย์ที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๓๓ เป็นบุตรพระยาประสิทธิ์สุกการ หรือหม่อมราชวงศ์ละม้าย ฝิ่งบุญ กับพระนมทวด ผู้เป็นพระนมของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

หม่อมหลวงเพ็ญถวายตัวเข้ารับราชการในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๑ ตั้งแต่ครั้งยังดำรงพระยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมาร ครั้นในงานบรมราชาภิเษกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๓ ท่านมีหน้าที่เชิญพระแสงขรรค์ชัยศรี ยืนหลังที่ประทับตลอดพระราชพิธี ตลอดเวลาที่รับราชการ ท่านได้รับ

พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นหัวหน้าห้องพระบรรทม ถวายงานใกล้ชิด รวมถึงมักได้นั่งร่วมโต๊ะเสวยทั้งมือ กลางวันและกลางคืน

หม่อมหลวงเพื่อเติบโตในราชการมาตาม ลำดับ จนกระทั่งวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๔ ขณะอายุได้ ๓๑ ปี มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาท่านขึ้นเป็นเจ้าพระยารามราชนพ มีสมญา จารึกในสุพรรณบัฏว่า

“เจ้าพระยารามราชนพ พัชรพลลภ-
มหาสวามิภักดิ์ สมักรพลวโรปนายก สุธรรววิศิษฎ์คุณ
พิ้งบุญพวงศับริพัตร นฤปรัตน์ราชสุปรีย์
ศรีรัตนไตรสรณธาดา เมตตาทิรต์มัทวสมาจาร
สัตยวิธานอาชวาทศาสตร์ อภัยพิริยบรากรมพาหุ
กชนาม”

หลังพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า-
เจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคต ท่านเจ้าคุณรามราชนพได้
เดินทางไปอังกฤษช่วงเวลาหนึ่ง ในปี ๒๔๘๐
ท่านได้รับตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลนคร
กรุงเทพฯ คนแรก ก่อนอีกไม่นานจึงเกษียณและ
ใช้ชีวิตอย่างสงบจนถึงแก่อสัญกรรม

วันเวลาผ่านไปร้อยปีถึงวันนี้ ทับเจริญยัง
อวดโฉมเป็นสง่าให้ผู้คนที่ผ่านไปมาได้ชื่นชม ไม้ดอก
ขนาดกลาง กล้วยพุดปลูกประดับไว้ข้างเรือนเพิ่ม
บรรยากาศรื่นรมย์ ยังไม่มีผู้คนมาเยี่ยมชมในตอน
ที่ผมก้าวมาหยุดอยู่หน้าบันได ดูเหมือนการกำลังก้าว
ขึ้นไป เป็นการขึ้นไปเยือนสถานที่ที่ผ่านเรื่องราว
มากมาย ทับเจริญจะบอกเล่าอะไร ให้ความรู้สึก
อย่างไรบ้าง คำตอบคงเฉลยออกมาในไม่ช้า

ทับเจริญเป็นบ้านไม้หลังใหญ่ มีสถาปัตยกรรม
เรือนไทยแบบฝรั่งตัวเรือนและโครงหลังคา
เป็นไม้สัก หลังคาทรงปั้นหยา มุงด้วยกระเบื้องว่าว
เป็นเรือนชั้นเดียว ยกใต้ถุนสูง มีพื้นที่ ๔๒๕
ตารางเมตร ทางขึ้นอยู่ด้านหน้า

ทับเจริญแห่งนี้เป็นเรือนพักของเหล่า
ข้าราชการบริพารเพียงเรือนเดียว ที่ใช้คำว่า ทับ
แทนการใช้คำว่า เรือน เช่นเรือนอื่นๆ โดยในบริเวณ
พระราชวังสนามจันทร์ มีอาคารที่ใช้คำว่า ทับ
เพียงสามหลัง คือ ทับแก้ว ทับขวัญ และทับเจริญ

เมื่อเรือนแห่งนี้ไม่ได้ถูกใช้เป็นเรือนพัก
ของข้าราชการบริพารผู้ตามเสด็จแล้ว ทางกรมจึงใช้
ทับเจริญมาเป็นที่ตั้งของที่ทำการสาธารณสุข
นครปฐมมาจน พ.ศ.๒๕๒๕ จากนั้นจึงอยู่ในการ
ดูแลของมหาวิทยาลัยศิลปากร

เดือนตุลาคม พ.ศ.๒๕๓๑ มหาวิทยาลัย-
ศิลปากรได้เริ่มต้นการบูรณะทับเจริญโดยใช้เงินทุน
ทั้งสิ้นหนึ่งล้านหนึ่งแสนแปดหมื่นบาท แล้วเสร็จ
สมบูรณ์เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ.๒๕๓๒ ต่อมาได้รับ

การพัฒนาเป็น สถาบันวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก
โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดอย่างเป็นทางการ
ในวันพุธที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๓๓

เมื่อแรกก้าวขึ้นยังตัวเรือน สัมผัสได้
ถึงความสงบ ชานบ้านด้านหน้ากว้าง มีมุขยื่น
ออกมาเป็นรูปครึ่งวงกลม สภาพพื้นและผนังบ้าน
ได้รับการดูแล ทาสีใหม่ แต่ไม่ถึงกับประณีตนัก
บานประตู หน้าต่างใส่บานพับสมัยใหม่ และเพิ่มท่อ
วางระบายน้ำเพื่อระบายจากหลังคาลงพื้นได้สะดวก

พื้นที่ด้านหลังเรือนปลูกต้นไม้ใหญ่ไว้
คร่อม และคู่มรินยิ่งขึ้นเมื่อมีบ่อน้ำขนาดย่อม
ผูกปลาดำผุดดำว่ายให้เห็นได้ ทางขวาของบ่อมี
สนามหญ้ามาเลเขียวเล็กๆ วางประดับด้วย
ประติมากรรม

บนตัวเรือนปัจจุบันอาจแบ่งออกได้เป็น
สามส่วน คือเรือนด้านซ้าย เรือนตรงกลาง
และทางขวา เมื่อทักเจริญดำเนินงานเป็นที่ตั้ง
สถาบันวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกจึงมีการใช้
พื้นที่ในการจัดแสดงผลงานทางด้านวัฒนธรรม
ท้องถิ่นตะวันตก อันประกอบด้วยจังหวัดราชบุรี
นครปฐม กาญจนบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร
และประจวบคีรีขันธ์

ในการจัดแสดงผลงาน เรือนทางขวา
ใช้จัดแสดงงานหัตถกรรมในตู้กระจก เช่น ตัวอย่าง
และวิธีการทำตุ๊กตาชาววัง แต่พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้จัด
แสดงหัตถกรรมการทอผ้า โดยเฉพาะการทอผ้า
ขึ้นดินจกด้วยวิธีการของชายชาวตำบลคอนแร่
จังหวัดราชบุรี อย่าง คุณตาสมบุญ ค่ายอด

คุณตาสมบุญและภรรยาเคยเป็นคนทอผ้า
ธรรมดาคนหนึ่งเท่านั้น หากในปี ๒๕๒๒ คุณตา-
สมบุญพร้อมภรรยา คือ คุณยายอัมพร ค่ายอด ไม่ได้
มีโอกาสดำเนินการ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ครั้งนั้นสมเด็จพระเทพฯ ทรงเห็น
ผ้าขึ้นดินจกที่คุณยายอัมพรทอ จึงมีพระราชดำริ
ให้ส่งเสริมสืบสาน หน่วยงานท้องถิ่นจึงได้ให้คุณตา-
สมบุญเป็นผู้คิดวิธีการฝึกสอนให้ชาวบ้าน มากกว่า
๕๐ ลวดลาย ที่คุณตาสร้างขึ้นและฝึกสอน ถือเป็น
การส่งเสริมอาชีพให้ชาวบ้านได้มีรายได้ อีกทางหนึ่ง

เรือนกลางใช้จัดแสดงงานของ อาจารย์พิน
อิงฟ้าแสง ศิลปินพื้นบ้านจังหวัดเพชรบุรี เป็นภาพ
จิตรกรรมหลายภาพประดับบนผนัง ขณะที่ในตู้กระจก
มีการแสดงเครื่องมือการทำงานของอาจารย์พิน

อาจารย์พิน อิงฟ้าแสง อาจไม่ได้เป็นที่รู้จัก
กันในวงกว้าง แต่ก็ถือเป็นศิลปินพื้นบ้านที่สร้างสรรค์
งานไว้มากมาย ท่านเป็นชาวจังหวัดเพชรบุรี เกิดเมื่อ
พ.ศ. ๒๔๓๘ เป็นคนชอบใฝ่หาความรู้ หัวดี จำแม่น
สนใจศึกษาทั้งด้านประวัติศาสตร์ ภาษาอังกฤษ
แต่ท่านมีความสามารถในการทำงานศิลปะ และงาน

ประณีตศิลป์อีกหลายอย่างทั้งงานจักสาน นอกจากนี้
ยังมีความสามารถในการทำอาหารทั้งอาหารไทย
และฝรั่ง ทั้งของคาวและของหวานอีกด้วย

ในทางศิลปะอาจารย์พินทำงานหลายด้าน
ทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม
รวมถึงวรรณกรรม ผลงานที่เห็นได้ อาทิ ภาพเทพ-
ชุมนุมในวิหาร รูปปั้นยักษ์เฝ้าทวารบาลบนพระปรางค์
ที่วัดมหาธาตุ จังหวัดเพชรบุรี เป็นต้น

ส่วนเรือนทางด้านซ้ายมีการจัดแสดง
หุ่นกระบอกไทยเก่าแก่และสวยงามหลายตัว
มีเอกสารเล่าถึงประวัติการกำเนิดของหุ่นกระบอกใน
ประเทศไทย และจุดเริ่มต้นหุ่นกระบอกคณะ
นางสาวหรั่ง ช่วยสมบูรณ์

หุ่นกระบอกของนางสาวหรั่งนั้นรับช่วง
การดูแลต่อมาจาก นายพลอย ช่วยสมบูรณ์ สามี
ของนาง เมื่อแรกที่คุณดาพลอยเริ่มตั้งคณะหุ่นขึ้น
ท่านได้ประดิษฐ์หุ่นด้วยเทคนิคของตนเอง และ
เปิดการแสดงเรื่อยมาจนวาระสุดท้าย คุณยายสาวหรั่ง
ซึ่งมีอายุเพียง ๓๔ ปี ตอนคุณดาเสียชีวิต ต้องรับ
หน้าที่ดูแลคณะต่อมา ซึ่งท่านก็ทำหน้าที่นี้ได้อย่าง
ดีมาตลอดหลายสิบปี จนชราและตัดสินใจยุติ
การแสดง

กระทั่งเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.๒๕๒๗
ในพิธีสมโภชพระตำหนักทับขวัญ คุณยายได้รับเชิญ
ให้มาแสดงหุ่นกระบอกต่อหน้าพระพักตร์สมเด็จพระ
เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ต่อมาเมื่อ
ทราบว่ามหาวิทยาลัยศิลปากรมีโครงการจัดตั้ง
ทับเจริญเป็นสถาบันวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก
คุณยายจึงกรุณามอบหุ่นกระบอกเพื่อจัดแสดง
ให้คนรุ่นหลังได้ชมและศึกษาต่อไป

นอกจากนี้ในส่วนองใต้ถุนเรือนยังมี

ให้คนรุ่นหลังได้ชมและศึกษาต่อไป

นอกจากนี้ในส่วนของใต้ถุนเรือนยังมีการแสดงเครื่องมือกลกรรมที่ใช้กันในภูมิภาคตะวันตกหลายชิ้น เช่น ไร่ คราด เรือ เครื่องสีข้าว ฯลฯ แต่ดูเหมือนการจัดแสดงส่วนนี้ขาดการเอาใจใส่ไปสักหน่อย จนดูเหมือนว่าเครื่องมือโบราณและสิ่งของจากอดีตถูกวางนิ่งเป็นซากดึกดำบรรพ์ไร้ความน่าสนใจในการดึงดูดผู้เข้าชม คล้ายเป็นพิพิธภัณฑ์ไร้ชีวิตที่ถูกสตัฟฟ์รอการผูกพัน

การจัดแสดงในห้องด้านบนเรือนเองก็เช่นกัน แม้ได้รับการดูแลดีกว่าเครื่องมือที่อยู่ใต้ถุน แต่ก็ยังเป็นการจัดแสดงที่ให้ผู้ชมได้มองเห็นทางลักษณะภายนอก มากกว่าเป็นการอธิบายเรื่องราวทางวัฒนธรรม แม้มีเอกสารบอกกล่าวประวัติเรื่องราวต่างๆ ของสิ่งที่จัดแสดง แต่ก็ยังขาดแรงดึงดูด นอกจากเรื่องด้านภูมิศาสตร์แล้วยังไม่สามารถมองเห็นการเชื่อมโยงของสิ่งที่จัดแสดงในความเป็นวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตก ไม่แน่ว่าวัฒนธรรมรวมถึงสภาพสังคมของภูมิภาคตะวันตก มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากภูมิภาคอื่นหรือไม่ อย่างไรก็ตามการจัดแสดงยังไม่มี การอธิบายประเด็นนี้

ถึงแม้เข้าใจได้ว่าอาจมีข้อจำกัดหลายอย่าง ทั้งเรื่องงบประมาณ จำนวนโบราณวัตถุต่างๆ ที่จะนำมาจัดแสดงได้เพียงพอกับการอธิบายเรื่องราวทาง วัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกอย่างครบถ้วน แต่ก็หวัง ให้สถาบันวัฒนธรรมภูมิภาคตะวันตกสามารถ นำเสนอบอกเล่าเรื่องราวให้ความรู้แก่ผู้เยี่ยมชม ได้อย่างสนุกสนานและได้ความรู้มากขึ้น

เป็นเรื่องดีที่ทัพบเจริญยังได้รับการดูแล เอาใจใส่ให้เรือนอยู่ในสภาพดี และเปิดให้ผู้ชม สามารถเข้าชมภายในตัวอาคารได้ ถือเป็นประโยชน์ สำหรับการนำมาเป็นสถาบันภูมิภาคตะวันตก หากแม้ สถาบันที่ให้ความรู้ทางวัฒนธรรมได้รับการดูแลและ สร้างสรรค์การนำเสนอที่ดีเพิ่มขึ้น ย่อมถือเป็นโอกาส สำคัญให้คนรุ่นหลังได้ศึกษา และเห็นถึงคุณค่าของ วัฒนธรรมไทยท่ามกลางกระแสโลกที่เปลี่ยนไป

ปู่ย่า ตายายของเราได้สร้างสรรค์เครื่องมือ ในการดำรงชีวิตไว้มากมาย แม้ปัจจุบันกาลเวลาและ เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาทดแทนสิ่งเก่า แต่อดีตก็ยัง เป็นเครื่องบอกเล่าเรื่องราว และทำให้เราตระหนักถึง สิ่งที่เราควรกระทำ คนในอดีตสร้างสรรค์ศาสตร์ทาง ศิลปกรรมและเครื่องมือดำรงชีวิต เพื่อความมั่นคง และเป็นรากเหง้าของสังคม ทว่าในวันนี้รากเหง้ากำลัง กลายเป็นสิ่งที่จืดจางบทบาทไว้ในมุมเล็กๆ ของสังคม และเสี่ยงจะถูกกลืนเลือนมากขึ้น อยู่ในที่เงียบสงบ ขณะวัฒนธรรมจากต่างประเทศหลั่งไหลเข้ามาเป็น กระแสเชี่ยวกราก เราเริ่มเคยชิน และอาจเผลอไพล ว่าสิ่งเหล่านั้นจะคงอยู่ คอยตอบสนองเราตลอดไป จนมองผ่านการสร้างความมั่นคงให้ตัวเอง และสังคม ดังพระราชปราชญ์ของของล้นเกล้ารัชกาลที่ ๖ เคยมีไว้ เป็นคำที่เตือนใจเราได้เป็นอย่างดี

ก
4
ป
ะ
พ
น
ก
น
ง
ว
ว
ด
ถ
น
ม
ะ
โร
ในเวลาปกติพวกเราย่อมแลเห็นได้ยากว่า
เหตุไรจึงมีความจำเป็นที่จะต้องบำรุงวิชาหัตถกรรม
และศิลปกรรมของเราเองให้พอเพียง แต่เมื่อไรมี
เหตุสำคัญซึ่งของใช้ของเราจะส่งมาจากต่างประเทศ
ไม่ได้ เมื่อนั้นแหละจึงเป็นเวลาที่เรารู้สึกตัวและ
เสียใจเองว่าเราทั้งหลายได้รามีอราดินเสียหมดแล้ว
ช่วยตัวเองก็ไม่ได้เสียแล้ว

...เราจะต้องช่วยกันคิดอย่างไรให้บ้านเมือง
เราเลี้ยงตัวเองได้ ถึงของในเมืองไทยจะยังทำไม่ได้ดี
เหมือนเขาก็ให้ใช้ได้และมีเพียงพอแก่ความต้องการ
ของเรา ...ถ้าจะพูดกันตามตรงแล้วก็ต้องรับว่าเดี๋ยวนี้
เรายังต้องอาศัยให้ชาวต่างประเทศเลี้ยงตัวเราอยู่
ทุกคน เช่นนี้เราไม่อาบเขาหรือ

เพราะฉะนั้นเราต้องช่วยกันบำรุงศิลป-
หัตถกรรมแห่งบ้านเมืองเราให้เจริญขึ้น เราจะปล่อย
ให้ความมกพร่องมียู่เช่นนี้ไม่ได้ต่อไปเป็นอันขาด
เราต้องนึกถึงเงินทองที่เรามีพอจะจับจ่ายใช้สอยนั้น
ทำอย่างไรจึงจะได้ใช้ตั้งแต่สดางค์เดียวขึ้นไปให้เป็น
ประโยชน์แก่คนไทย... (ก)